

A.C. Baantjer

De Cock

en de blijde Bacchus

De Fontein

1

Rechercheur De Cock van het aloude politiebureau aan de Amsterdamse Warmoesstraat leunde behaaglijk achterover in zijn stoel met wieltjes. Hij trok de knoop van zijn stropdas iets naar beneden. Het was al dagen drukkend warm. Om enige verkoeling in de grote rekerchekamer te brengen stonden alle ramen wijdopen. Vanaf de straat klonken de schelle stemmen van jonge hoertjes vermengd met het gelal van een dronken sloeber die een lied kweelde over een verloren liefde. Het stoorde De Cock niet. Hij hield van die geluiden van de straat.

De oude rechercheur keek naar de grote klok boven de toegangsdeur. Het was even over tien. Als er niets gebeurde kon hij over een uurtje naar huis, waar – zo wist hij – in de magnetron een volle beker chocolademelk op hem wachtte.

Hij blikte naar Vledder, zijn jonge collega, die gekleed in een T-shirt een stapel A-viertjes in elkaar schoof en in een omslag stopte.

De jonge rechercheur keek vragend naar hem op en tikte met de gekromde wijsvinger van zijn rechterhand op het lijvige procesverbaal.

‘Wat doen we met Big Pete?’

De Cock glimlachte.

‘Big Pete,’ herhaalde hij smalend. ‘Wie heeft hem die bijnaam gegeven?’

Vledder trok zijn schouders op.

‘Iedereen spreekt van Big Pete. Alle getuigen kennen hem als Big Pete. Ik heb hem nooit anders horen noemen.’

De Cock schudde zijn hoofd.

‘Voor mij is hij geen Big Pete maar gewoon Petrus de Groot. Ik ken hem al vanaf zijn twaalfde jaar. Hij was toen al een stevig gebouwde jongen met een ontwapenende glimlach. Een glimlach die hij later schaamteloos misbruikte om zijn medemensen te bedriegen.’

‘Het zat er dus al vroeg in.’

De Cock knikte.

‘Zijn moeder bracht hem hier aan de Warmoesstraat bij mij voor een vermanende toespraak. Petrus had om zijn toenmalige, jeugdige vriendinnetje te behagen in het warenhuis De Bijenkorf een vergulde halsketting gestolen. Ze had het sieraad persoonlijk bij de Bijenkorf teruggebracht. De uitbrander moest van mij komen.’

‘En?’

De Cock maakte een mistroostig gebaar.

‘Ik ben niet zo goed in vermanende toespraken,’ sprak hij bedremmeld. ‘Spreken met indringende stemverheffing ligt mij niet.’ Hij schudde zuchtend zijn hoofd. ‘Mijn toespraak heeft achteraf ook weinig geholpen.’

Vledder keek hem schuins aan.

‘Je imponeerde niet?’

De Cock glimlachte.

‘Blijkbaar onvoldoende.’ Hij gebaarde voor zich uit. ‘Petrus de Groot is zo’n man die ondanks een goed verstand en vele sociale vaardigheden, toch in de vernieling komt. Hij voelde zich aange trokken tot slechte vrienden en trouwde uiteindelijk een sloerie van een vrouw. Een hoerachtig type met een gat in haar hand, die hem steeds weer tot het doen van oplichtingen aanzette.’

De oude rechercheur wees naar het proces-verbaal op het bureau van Vledder.

‘Het staat er vol van. Petrus bezit de gave om mensen te doen geloven wat hij hen voorspiegelt.’

De Cock zweeg even.

‘Zijn joodse moeder noemde Petrus altijd Kefa.’

Vledder keek hem niet-begrijpend aan.

‘Kefa?’

De Cock knikte.

“‘Mijn jongen!’” riep ze dan vertederd en strekte haar armen naar hem uit. “‘Mijn mooie sterke Kefa’”.’ De oude rechercheur glimlachte bij de herinnering. ‘Ik heb haar dat gebaar dikwijls zien maken.’

Vledder grinnikte.

‘Nu weet ik nog steeds niet wat Kefa betekent.’

‘Kefa is het Armeense woord voor rots. Petrus is de mannelijke vorm van het Griekse woord Petra, dat ook rots betekent. Volgens het bijbelwoord sprak Jezus: *Gij zijt Petrus, op deze petra zal ik mijn gemeente bouwen.* Moeder De Groot hoopte dat haar zoon net zo’n grote, sterke persoonlijkheid zou worden als de apostel Petrus.’

Vledder keek De Cock verwonderd aan.

‘Petrus is toch een figuur uit het Nieuwe Testament.’

‘Inderdaad.’

‘Vereren de joden de bijbelse Petrus?’

De Cock schudde zijn hoofd.

‘Ze was met een katholieke man getrouwd en omwille van de lieve vrede ook katholiek geworden.’

‘Een katholiek met een joods hart.’

De Cock lachte.

‘Zoiets. Ik vond moeder De Groot een schat van een vrouw. Gelukkig heeft ze de neergang van haar zoon niet meer meegemaakt. Ik wist dat ze aan een ernstige vorm van kanker leed en niet lang had te leven. Ze stierf vrij jong. Ik stond bij haar teraardebestelling op Zorgvlied naast haar zoon Petrus. Een week later arresteerde ik hem voor zijn eerste oplichting. Een zaak die ik toen al een paar maanden in de lade van mijn bureau had liggen.’

Vledder knikte begrijpend.

‘Je hebt met de arrestatie van haar zoon gewacht tot zijn moeder dood was.’

De Cock liet zijn hoofd iets zakken. Bij de herinnering aan de zieke vrouw trilde een gevoelige snaar.

Vledder tikte opnieuw op het lijvige proces-verbaal.

‘Wat doen we met Big Pete... jouw Petrus?’

De Cock keek op. ‘We leiden hem morgen voor de officier van justitie,’ sprak hij strak.

‘Zonder weemoed?’

De Cock trok achteloos zijn schouders op.

‘Zonder weemoed en zonder wroeging. De vader van Petrus was een strenggelovige man. En uiterst rechtvaardig. Hij heeft oprecht getracht om zijn zoon normen en waarden bij te brengen. Zijn moeder was een zachte, liefhebbende vrouw, die al-

les voor haar zoon over had. Hoewel zijn ouders het niet breed hadden, kreeg Petrus toch een prima schoolopleiding. Hij kan niemand iets verwijten. De schuld ligt bij hemzelf.

Vledder trok het proces-verbaal naar zich toe.

‘Ik zal de voorgeleiding klaarmaken. Ik moet nog een staat van inlichtingen maken en...’

De jonge rechercheur stokte. Er werd op de deur van de grote researchekamer geklopt.

Vledder riep: ‘Binnen!’

Het klonk wat rauw en onvriendelijk.

De Cock schoof de mouw van zijn colbert iets terug en keek op zijn horloge. Het was bijna kwart over tien.

De deur van de grote researchekamer gleed langzaam open en in de deuropening verscheen de gestalte van een slanke jongeman.

De Cock schatte hem op achter in de twintig. Hij droeg een modieus kostuum van een lichtbruine stof. Het colbert was iets getailleerd, waardoor zijn schouders breder leken dan zij in werkelijkheid waren. Met een glimlach om zijn mond liep hij lichtvoetig naderbij. Bij het bureau van De Cock bleef hij staan. Zijn glimlach verdween.

‘Ik... eh, ik maak mij zorgen om mijn oudoom,’ sprak hij met enige hapering.

De Cock wuifde naar de stoel naast zijn bureau.

‘Neemt u plaats,’ reageerde hij vormelijk.

De jongeman ging zitten. Hij knoopte zijn jasje los en wendde zich opnieuw tot De Cock.

‘Ik maak mij zorgen om mijn oudoom,’ herhaalde hij. ‘Ik ben bang dat er iets met hem is gebeurd.’

De Cock reageerde niet direct. Hij keek de jongeman schattend aan, bezag de iets geprononceerde neus, de weke kin en de lichtgroene ogen onder overhangend gelig blond haar met kleine korte krullen.

‘Wie is uw oudoom?’

De jongeman boog zich iets naar voren.

‘Herbert, Herbert van Harrecoven. Hij is de jongere broer van mijn grootvader.’

De Cock knikte begrijpend.

‘Wie bent u?’

Er gleed een blos over het gezicht van de jongeman.

‘Sorry. Ik had mij eerst aan u moeten voorstellen. Ik ben François van Harrecoven.’

De oude rechercheur glimlachte.

‘Mijn naam is De Cock. De Cock met ceooceekaa.’ Hij gebarde voor zich uit. ‘En dat is mijn collega Vledder. U kunt in zijn bijzijn vrijuit spreken.’

François van Harrecoven maakte een hoofdknik in de richting van de jonge rechercheur.

‘Aangenaam,’ mompelde hij. Daarna wendde hij zich weer tot De Cock. ‘Ik heb beneden aan de wachtcommandant gevraagd of ik een paar agenten mee kon krijgen om de deur van het huis van oudoom Herbert open te breken.’

‘En?’

François van Harrecoven schudde zijn hoofd.

‘De wachtcommandant voelde er niets voor om mij assistentie te verlenen. Hij wees naar boven en zei: ga maar met die oude rechercheur praten.’

De Cock fronste zijn wenkbrauwen.

‘Zei hij *oude* rechercheur?’

‘Dat zei hij.’

De Cock bromde.

‘Ik zal het hem inpeperen.’ Hij trok zijn gezicht in een ernstige plooi. ‘Uw oudoom Herbert,’ sprak hij plechtig, ‘baart u zorgen?’

François van Harrecoven knikte.

‘Ik sta in zijn testament.’ De jongeman glimlachte. ‘En dan is het toch niet meer dan een staaltje van je plicht om zo nu en dan iets van je te laten horen.’

‘Als enige?’

‘Wat bedoelt u?’

‘Bent u de enige erfgenaam?’

‘Was dat maar waar,’ antwoordde François vrolijk. ‘Oudoom Herbert is niet onbemiddeld.’ Hij schudde zijn hoofd. ‘Ik zal de erfenis moeten delen met drie ooms van mij, directe neven van mijn oudoom Herbert.’

De Cock glimlachte.

‘Zo staat het in zijn testament?’

‘Ja.’

‘De reden van uw zorgen?’

François wees naar de telefoon op het bureau van De Cock.

‘Eergisteren belde ik oudoom Herbert. Zomaar een belletje om mijn belangstelling voor hem te tonen. Dat doe ik zo nu en dan. Ik heb de telefoon vele malen laten overgaan, maar hij nam niet op.’

‘En toen?’

François schudde zijn hoofd.

‘Niets. Oudoom Herbert is nog goed ter been en bezoekt graag concerten en schouwburgen. Ik nam aan dat hij die avond uit was.’

Hij zweeg even, krabde aan zijn wenkbrauw.

‘De volgende dag belde ik weer, ’s middags. Opnieuw liet ik de telefoon vele malen overgaan.’

De Cock keek hem vragend aan.

‘Weer geen reactie?’

François schudde zuchtend zijn hoofd.

‘Ik vond dat vreemd, maar gisteren had ik geen tijd om eens polshoogte te nemen.’

‘Dat hebt u nu vanavond gedaan?’

‘Inderdaad. Ik ben naar de Brouwersgracht gegaan. Oudoom Herbert bezit daar een prachtig oud pand, op nummer 317. Een juweeltje met een sierlijke halsgevel. Dat pandje op zich is al een vermogen waard.’

De Cock beluisterde de opgewonden toon.

‘U belde?’

‘Ja.’

‘En kreeg geen gehoor?’

‘Er kwam geen enkele reactie.’

De Cock boog zich iets naar de jongeman toe.

‘Woont oudoom Herbert daar alleen?’

François knikte.

‘Hij is nooit getrouwd geweest.’

‘Huisgenoten?’

‘Heeft hij niet. Oudoom Herbert is een wat introverte, eenzelvige man. Hij bemoeit zich met niemand. Ik geloof dat ik de enige ben met wie hij wel eens contact heeft.’

‘De deur was op slot?’

‘Ja.’

‘Hebt u bij buren geïnformeerd?’

François trok een droevige grijns.

‘Dat heeft geen enkele zin. Zoals ik al zei: oudoom Herbert bemoeit zich met niemand. Zijn naaste buren zullen hem niet kennen.’

De Cock keek de jongeman onderzoekend aan.

‘En nu?’

François toonde voor het eerst enige emotie.

‘Ik wil naar binnen!’ riep hij fel. ‘Ik wil weten wat er met hem aan de hand is. Misschien ligt hij wel ziek op zijn bed. Onverzorgd. Er moet toch iets gebeuren?’

De Cock wreef met zijn vlakke hand over zijn brede gezicht. Het was een gebaar om tijdwinst. Hij voelde weinig voor een nieuw onderzoek. De lade van zijn bureau pilde uit van oude stukken. Even kwam de beker warme chocolademelk terug in zijn gedachten, toen stond hij zuchtend van zijn stoel op.

‘We gaan kijken,’ sprak hij mat.

Na een kort twistgesprek tussen De Cock en de wachtcommandant achter de balie, verlieten ze met hun drieën het politiebureau en slenterden in de richting van de Oudebrugsteeg. Vledder en François van Harrecoven liepen voorop. De Cock sjokte er in zijn eentje achteraan. Het was druk op straat en klemmend warm. De hitte van de dag kleefde nog aan de oude geveltjes. Uit de vele cafés in de Lange Niezel denderden flarden van muziek. Via de Oudebrugsteeg liepen ze rechts naar de Nieuwendijk en vandaar naar de smalle Haarlemmerstraat. Bij het West-Indisch Huis gingen ze linksaf naar de Herenmarkt en slenterden vandaar naar de Brouwersgracht. Op dat moment liepen Vledder en François van Harrecoven al meer dan honderd meter voor De Cock uit. De oude rechercheur haastte zich niet.

Brouwersgracht 317 bleek een statig oud pand met een imposante halsgevel. Op de donkergroen gelakte toegangsdeur was een koperen naambord met *H. van Harrecoven* in zwarte, diep verzonken letters.

De Cock liep aan Vledder en François van Harrecoven voorbij

en drukte op een koperen bouton aan de stijl van de deur. In het inwendige van het huis dreunde een ding-dong.

De oude rechercheur wachtte geduldig. Toen na drie keer bellen nog geen reactie kwam, tastte hij in zijn broekzak en diepte het apparaatje op dat hij eens, lang geleden, van zijn oude vriend en ex-inbreker Handige Henkie had gekregen toen die besloot om voortaan het smalle pad van de deugd te gaan bewandelen. Het was een koperen houdertje met uitschuifbaar een keur van sleutelbaarden.

Uit het koperen houdertje koos hij met kennersblik de juiste sleutelbaard. In luttele seconden had hij de groene deur ontsloten en drukte die voorzichtig open.

Hij gaf Vledder een teken dat hij hem moest volgen en beduidde François van Harrecoven dat hij buiten moest blijven wachten tot ze hem zouden roepen.

Het was donker in de kleine hal. Langs een smalle, met wit marmer beklede gang liepen ze verder. De Cock pakte zijn zaklantaarn en liet het lichtend ovaal langs de muren glijden.

Bij de eerste deur links bleef hij staan en luisterde. Het enige geluid dat hij waarnam, was het tikken van een klok. Hij deed de deur open. Er was geen licht in het vertrek. Voorzichtig stapte hij naar binnen. Het licht van zijn zaklantaarn gleed over een tafel, waarop een halfgevulde fles rode wijn en twee lege glazen, danste over een brede bank met een bloemenpatroon en bleef bibberend rusten op een lederen fauteuil.

In die fauteuil zat onderuitgezakt een bejaarde man met dun grijs haar. Zijn hoofd hing iets voorover, rustte met de kin op zijn borst. De camelkleurige kamerjas die hij droeg, hing halfopen. In zijn witte hemd was ter hoogte van zijn hart een grillig gevormde rode vlek.

Terwijl hij het licht van zijn zaklantaarn op de oude man gericht hield, liep De Cock op hem toe. De dode ogen staarden langs hem heen in het niets.

Vledder hijgde in zijn nek.

‘Vermoord,’ sprak hij hees.

De Cock knikte traag.

‘Zonder twijfel.’

2

De Cock hurkte bij de dode neer en bezag de grillige vorm van de bloedvlek op het hemd. Daarna drukte hij de rug van zijn hand tegen de wang van het slachtoffer en voelde vervolgens aan de stijve kin. Zijn blik bleef enige tijd rusten op de pijpen van een gestreepte pyjama en een paar blote voeten in afgetrapte pantoffels. Op de wreef van beide voeten waren blauwpaarse lijkvlekken zichtbaar. Lijkplekken ontstonden het eerst op de laagste plekken van het lichaam. Toen de oude rechercheur overeind kwam kraakten zijn knieën.

‘Hij is in ieder geval meer dan acht uur dood,’ verzuchtte hij. ‘Vermoedelijk al vele uren langer. Het lichaam is ondanks het warme weer sterk afgekoeld. De lijkstijfheid is algemeen. Gezien zijn kleding heeft de moord in de late avonduren plaatsgevonden.’ Hij keek naar Vledder op. ‘Heb jij je mobiele telefoon bij je?’

De jonge rechercheur knikte.

‘Die mobilifoons die wij nog in gebruik hebben, neem ik niet meer mee. Die zijn loodzwaar en de batterijen zijn in korte tijd leeg. Een gsm is veel handiger.’

De uitleg ging aan De Cock voorbij. Hij gebaarde voor zich uit.

‘Waarschuw de meute. Doe het via de wachtcommandant, dan weet hij ook waar we zitten.’

Vledder gebaarde achter zich.

‘Wat doen we met François van Harrecoven?’

De Cock stak waarschuwend zijn wijsvinger omhoog.

‘Hou hem in ieder geval buiten het pand tot de dactyloscoop is geweest.’

Vledder keek hem verwonderd aan.

‘Waarom?’

De Cock gebaarde docerend.

‘Als wij hem nu binnenlaten,’ legde hij uit, ‘en we vinden hier in de kamer voor hem belastende vingerafdrukken, dan kan hij

later zeggen dat hij die eerst na de daad op de plaats van het delict heeft achtergelaten en niet ten tijde van het plegen van de moord.'

Vledder reageerde verward.

'Verdenk je hem?'

De Cock keek hem vragend aan.

'Zie jij nu al aanwijzingen tegen onze François?'

'Nee.'

'Ik ook niet. Het is gewoon een voorzorgsmaatregel. Ik ben er jaren geleden eens mee tegen de lamp gelopen en verknalde daarmee een onderzoek.'

Hij gniffelde.

'Ervaring is eenvoudig de naam die wij aan de som van onze fouten geven.'

'Een kreet van je oude moeder?'

De Cock schudde zijn hoofd.

'Oscar Wilde.' Hij wees naar de mobiele telefoon in Vledders hand. 'En bel nu maar.'

De Cock wierp nog een blik op de dode en liep daarna met zijn zaklantaarn terug naar de smalle gang en vond vandaar onderzoekend zijn weg naar de keuken aan de achterzijde van het pand. Tot zijn verbazing stond de deur naar een wat verwaarloosde tuin halfopen.

De Cock bekeek het slot en de twee teruggeschoven grendels. Er waren geen sporen van braak of verbreking en een sleutel stak aan de binnenzijde in het slot. De grijze speurder maakte van zijn handen een toeter en riep luid: 'Vledder!' Het galmde door het pand.

Met de mobiele telefoon nog in zijn hand rende de jonge rechercheur naderbij.

'Wat is er?' vroeg hij geschrokken.

De Cock keek naar hem op.

'Heb je de meute gewaarschuwd?'

'Ja.'

De oude rechercheur liet het licht van zijn zaklantaarn over de deur en de teruggeschoven grendels dwalen.

'Wat concludeer je hieruit?'

Vledder antwoordde niet direct. Hij borg zijn telefoon weg en pakte zijn eigen zaklantaarn. Minutieus onderzocht hij de deur. ‘De dader,’ sprak hij voorzichtig, ‘heeft via deze deur het pand verlaten.’

De Cock knikte.

‘Hoe kwam hij binnen?’

Vledder schudde zijn hoofd.

‘Niet via deze deur. We mogen er vanuit gaan dat die vanbinnen was vergrendeld. De dader moet van binnenuit de grendels hebben terug geschoven.’

De Cock knikte opnieuw.

‘Precies. Maar hoe kwam hij of zij binnen? Aan de voorzijde van het pand heb ik ook geen sporen van braak of verbreking aangetroffen. De deur en de sponningen waren gaaf.’

Vledder glimlachte.

‘Of de dader had een sleutel, of het slachtoffer liet hem zelf binnen. Gezien de twee lege wijnglazen op tafel voel ik daar het meest voor.’

De Cock keek zijn jonge collega bewonderend aan.

‘Heel goed,’ sprak hij prijzend. ‘Het lijkt mij juist om ervan uit te gaan dat het slachtoffer zijn moordenaar goed heeft gekend en zelf heeft binnengelaten. Argeloos. Naar alle waarschijnlijkheid meende hij van hem of haar geen kwaad te duchten. De vraag is: waarom ging de moordenaar niet gewoon via de voordeur naar buiten?’

Hij zweeg even. Peinzend.

‘We moeten hier morgen overdag nog maar eens een kijkje gaan nemen. Vermoedelijk is het niet zo eenvoudig om via de achtertuinen de openbare weg te bereiken. Daar zijn in de regel...’

De oude rechercheur stakte. Zijn scherp gehoor had in de gang geluid van voetstappen waargenomen.

Na een lichte aarzeling verliet hij de keuken en stapte de gang in. Het licht van zijn zaklantaarn danste voor hem uit en bleef trillend rusten op een jonge vrouw in uniform.

De Cock scheen in een lief, aantrekkelijk gezicht met sproetjes rond de neus. Lang blond haar golfde vanonder haar hoedje.

‘Wie ben je en wat kom je doen?’